

CONVO

KNNV afdeling Utrecht

Herfst 2019

**Excursieweekend
Overijsselse Vechtdal**

**Blaffende honden bijten niet,
ze lopen weg**

Broedvogeltelling 2019

Utrecht Rubriek

Witte vlekken inkleuren

Utrecht ook op slot?

In de afgelopen periode van relatieve stilte op het gebied van verenigingsactiviteiten, kregen we wederom twee hittegolven te verwerken.

Iedereen zal in de natuur in zijn of haar directe omgeving wel slachtoffers hebben gezien van de extreme weersomstandigheden van 2018, en daar heeft 2019 nog weer een schepje bovenop gedaan.

Het kan naar mijn mening niet alleen watertekort zijn, want ook bomen langs een waterkant redden het soms niet. Vermoedelijk hebben planten ook moeite om voldoende water te transporteren.

Maar de redding is nabij voor de natuur, want Nederland gaat op slot, zo is in het nieuws! Scheiding tussen de rechtelijke macht en de politiek heeft er voor gezorgd dat toetsing van eerder gemaakte afspraken nu aan de werkelijkheid plaats heeft gevonden.

Het is niet langer mogelijk om het compenseren van stikstofbelasting op een lange baan te schuiven. Er zullen keuzes gemaakt moeten worden tussen alle activiteiten die stikstofbelasting voor de natuur veroorzaken.

Net als in de Urgenda zaak is de politiek nu aan zet. In de tussentijd kunnen burgers hun eigen keuzes maken en zo vooruit lopen op en bijdragen aan de oplossing van de problemen. Dat je daarin rigoureuus en altijd consequent te werk moet gaan eist niemand van je, maar een betere wereld begint nog steeds bij jezelf!

Cockie Streng, voorzitter

Paardekastanje langs de Leidsche Rijn bij Park in Al
foto: Cockie Streng

Voorpagina: De Doorbraak, Bornerbroek
foto: Paul Raadschelders

Inhoud

- 2 Voorzitter
- 3 Excursieweekend Overijsselse Vechtdal
- 5 Blaffende honden bijten niet, ze lopen weg
- 7 Broedvogeltelling 2019 Westbroekse Zodden
- 8 Oproep Vogelwerkgroep
- 9 Utrecht Rubriek
- 10 Vlindercursus
- 11 Witte vlekken inkleuren
- 13 Activiteiten afgelopen periode
- 14 Activiteiten komende periode
- 16 Zoek je nummer
- Activiteiten in Vogelvlucht

De afdeling Utrecht (1902) omvat Utrecht, Vleuten, De Meern, IJsselstein, Nieuwegein, Maarsse, De Bilt, Bilthoven, Houten en Vianen
Voorzitter: Cockie Streng;
voorzitter@utrecht.knnv.nl
Secretaris: Frans Coolen;
secretaris@utrecht.knnv.nl
Ledenadministratie: Frans Coolen;
ledenadministratie@utrecht.knnv.nl
Penningmeester: Maarten Drost;
penningmeester@utrecht.knnv.nl
Natuurhistorisch secretaris: Renee Lommen;
activiteiten@utrecht.knnv.nl
Webmaster: Cockie Steng;
webmaster@utrecht.knnv.nl
Public relations: vacature;
Redactie: Paul Damoiseaux;
redactie@utrecht.knnv.nl
PWG: Richard Janzen;
plantenwerkgroep@utrecht.knnv.nl
VWG: Leo Thijssen;
vogelwerkgroep@utrecht.knnv.nl
Erelid:
Mevr. P. Bouwmeester-Bels
Website: www.knnv.nl/utrecht

Excursieweekend KNNV Utrecht in het Overijsselse Vechtdal

door Paul Damoiseaux

Van vrijdag 14 juni tot en met zondag 16 juni heeft de KNNV Utrecht haar jaarlijkse afdelingsweekend georganiseerd. Die organisatie berustte deze keer in de bekwame handen van Paul Raadschelders en Renee Lommen. Zoals gebruikelijk kreeg elke deelnemer ruim van tevoren het excursieprogramma toegestuurd, een mooie lijst van excursiejuweeltjes, om je vingers bij af te likken!

Natuurvriendenhuis Krikenhaar
bron: Google maps

Vrijdag

Met 15 personen verblijven we in het Natuurvriendenhuis Krikenhaar in Bornerbroek. Een mooie locatie op een zandrug (haar) omgeven door 4 hectare bos. Het weer maakt het mogelijk om lekker gebruik te maken van het grote terras. We zijn nog niet goed en wel gearriveerd of de eerste telescoop is al geïnstalleerd om de aanwezige vogels wat dichterbij te halen.

De Doorbraak
foto: Wil Dorresteyn

Sommige deelnemers gaan meteen al op stap voor een wandeling langs De Doorbraak. Dit is een afwateringsbeek, die in de loop van een aantal jaren is gegraven met als doel afwatering, ecologische

verbindingszone en schoon water voor de herstelde Regge (Zie voor meer info: Waterschap Vechtstromen: <https://www.vechtstromen.nl/buurt/gemeenten/almelo/doorbraak/>)

En zoals ook al jaren gebruikelijk: één van de deelnemers zorgt voor een voedzame soep als avondmaaltijd. Deze keer heeft Corrie Buschman flink haar best gedaan. Helaas kan ze niet aanwezig zijn, maar Jan Frantzen neemt de honneurs prima waar!

De 'vrijdagavond'soep
foto: Paul Raadschelders

Na de soep gaan we op avondexcursie, op zoek naar nachtzwaluwen op en rond de Lemelerberg. We boffen, het is prima vliegweer voor de vogels; en we boffen met de prima excursieleidster Annemiek van Baren. We horen de beestjes en we zien ze vliegen! Geweldig!

En heel bijzonder: een paar weken later ontvangen de deelnemers aan de excursie een bericht van Annemiek van Baren met enkele foto's die ze heeft gemaakt tijdens een nachtzwaluwinventarisatie. Ze schrijft: Indrukwekkend om de open bek van het jong te zien. Je kunt je voorstellen dat het daar later heel goed nachtvinders mee kan vangen. Als je inzoomt kun je ook de borsteltjes bij de bovensnavel zien, hierdoor wordt het vangoppervlak nog weer vergroot.

Ring van Nachtzwaluw
foto: Annemiek van Baren

Het is een excursieweekend van de grote afstanden!
bron: Google maps

Zaterdag

Op zaterdag 15 juni is er een excursie naar Engbertsdijkvenen onder leiding van Herman Stevens, en begenadigd verteller en o.a. voorzitter van de KNNV afdeling Vriezeveen. Het gebied bestaat uit twee delen: een droog (noord) en een nat (zuid) deel. Engbertsdijkvenen is nog een rest van een voormalig groot hoogveengebied. Het ligt vlak tegen de Duitse grens en is ruim 1000 hectare groot. De Engbertsdijkvenen is bijna helemaal afgegraven, vooral tussen 1850 en 1950. De randen van het gebied zijn helemaal afgegraven. Daarom steekt het gebied met het restant hoogveen ver boven het landschap uit.

Het gebied heeft nog een stukje veen dat is blijven staan. Daar

Engbertsdijkvenen

foto: Paul Damoiseaux

groeit nog actief hoogveen. Dat is heel erg zeldzaam. Bij voldoende vocht groeit dit veen nog aan. Behalve uit hoogveen bestaat het gebied uit natte heide met hier en daar ook drogere delen. Langs de randen van het gebied zijn een paar kleine berkenbossen te vinden.

We lopen samen met Herman door het gebied, zo'n beetje de hele dag. Halverwege eten we ergens in het veld onze lunchpakketjes en dan gaan we weer verder.

Groene kikkers

foto: Jeanne Huijssoon

Frietzakbekermos

foto: Wil Dorresteyn

Zondag

Op zondag 16 juni beginnen we de excursies met een bezoek aan een heel bijzonder gebiedje. Excursieleider Henk Ruiter neemt ons mee naar het (niet vrij toegankelijke) Varssenveld. Dit is een gebied met natte heide ten westen van Ommen met o.a. vogels, klokjesgentiaan, orchideeën. De KNNV-ers liggen weer op de knieën om alles goed te kunnen zien. Er moet zelfs tot enige spoed aangemaand worden omdat we anders te laat zijn voor ons laatste excursie-onderdeel: een Reggesafari!

Welriekende nachtorchis, Stinkzwam

foto: Paul Damoiseaux

De groep wordt in 2-en gesplitst. De eerste groep gaat eerst varen over de Regge (ca. 75 minuten) en wandelt na een pauze met wandelgids terug over landgoed Eerde en langs oude armen van de Regge; de tweede groep doet dit in omgekeerde volgorde. Excursieleider Jan Steen weet veel van het gebied maar zegt ook veel te leren van de kennis van de deelnemers.

Wat hebben we gezien?

Vogels:

Merel, Groene specht, Grote bonte specht, Zwarte roodstaart, Gekraagde roodstaart, Pimpelmees, Koolmees, Staartmees, Bonte vliegenvanger, Houtduif, Vink, Fitis, Tjiftjaf, Zwartkop,

Reggesafari

foto: Paul Raadschelders

Winterkoning, Tuinfluiter, Groenling, Spreeuw, Fazant, 'witte' pauw, Kraai, Vlaamse gaai, Ekster, Kauw, Blauwe reiger, Meerkoet, Wilde eend, Kuifeend, Wintertaling, Waterhoen, Zwanen, Huiszwaluw, Boerenzwaluw, Oeverzwaluw, Gierzwaluw, Grasmus, Huismus, Rietzanger, Kleine karekiet, Rietgors, IJsvogel, Roodborsttapuit, Witte kwikstaart, Grote gele kwikstaart, Geelgors, Zanglijster, Roodborst, Havik, Buizerd, Torenvalk, Sperwer, Kieviet + 2 jongen, Scholekster, Nachtzwaluw, Houtsnip, Wielewaal !!, Ooievaar, Koekoek

Libellen:

Grote keizerlibel, Bruine korenbout, Viervlek, Venwitsnuitlibel, Oeverlibel, Vuurjuffer, Watersnuffel, Gevlekte witsnuitlibel, Weidebeekjuffer

Vlinders:

Atalanta, Bont zandoogje, Distelvlinder, Groot koolwitje, Groot dikkopje, Geelsprietdikkopje, Zwartsprietdikkopje, Citroenvlinder, Heideblauwtje, Bruin zandoogje

Planten:

Kleine zonnedaauw, Brede orchis, Dwergviltkruid, Rankende helmblom, Liggend walstro, Grote keverorchis, Rietorchis, Zandblauwtje, Slangenwortel, Veenpluis, Dopheide, Welriekende nachtorchis, Tijmeprijs, Heidekartelblad, Liggende vleugeltjesbloem, Canadees hertshooi, Beenbreek, Spaanse ruiter, Moerasvergeet-mij-nietje, Moerasviooltje, Veenwortel, Watergentiaan, Pijlkruid, Waterzuring, Moerashersthoof, Tormentil, Waterbnavel, Gewone waternavel, Gewone salomonszegel, Valse salie, Adelaarsvaren, Dagkoekoeksbloem,

Overig:

Frietzakbekermos, Penseelkever, Groene-kikker, Kopjesbekermos, Grote-beervlinderrups, Stinkzwam, Junikever

Deelnemers KNNV weekend

foto: Paul Damoiseaux

Blaffende honden bijten niet, ze lopen weg

door Frans Coolen

Een paar jaar geleden ben ik verhuisd van een natuurrijke omgeving naar waar ik nu woon: een appartementencomplex in een gigantische nieuwbouwwijk. Kort door de bocht gezegd, ging ik van 'natuur' naar 'cultuur'. Gelukkig sluiten deze twee begrippen elkaar niet uit. Cultuur is vaak geïnspireerd op natuur, en natuur dringt zich vaak spontaan op binnen de cultuur die wij mensen hebben gecreëerd. Een mooi voorbeeld van het laatste is het Maximapark, waarin de Gemeente regelmatig knipt en scheert, maar desondanks een aantal wilde plantensoorten welig tiert. Riet, Akkerdistel en Heermoes zijn nu eenmaal moeilijk onder de duim te houden, dus we kunnen deze cultuurvolgers naar mijn mening maar het beste in hun schoonheid accepteren zoals ze zijn.

Akkerdistel en Heermoes

bron: natuurnieuwegein.nl

De invloed van de mens op onze dagelijkse omgeving is zo groot dat lang niet altijd helder is of we iets levends, afgezien van de mens, tot natuur of cultuur moeten rekenen. Een wandeling door een boeren landschap kan een heerlijk gevoel van natuurbeleving opleveren, terwijl iedere spriet groen een door de mens ontwikkeld cultuurgewas is.

Je kunt je ook afvragen hoeveel natuurlijks er nog in onze huisdieren schuilt. Ze zijn door ons getemd en gekweekt, maar we moeten daarbij serieus rekening houden met het natuurlijke gedrag wat ze van oorsprong vertonen. Het is duidelijk dat wij van huisdieren houden, anders waren er niet zo veel. Huisdieren slaan misschien wel de brug tussen onze drang tot cultuur en onze hang naar natuur. Bij de wisselwerking tussen

huisdier en mens speelt wel altijd de vraag wie uiteindelijk de baas is. Dat moet de mens natuurlijk zijn, die niet voor niets, vooral bij honden quasi vertederend 'baasje' wordt genoemd. Een goed opgevoede hond luistert onvoorwaardelijk naar zijn of haar baasje en is ongevoelig voor beïnvloeding door een ander. Ik was toevallig een keer in de gelegenheid om te testen hoe sterk de oorspronkelijke natuur van de hond van invloed is op diens gedrag.

In het voorjaar was ik plantjes aan het inventariseren vlakbij het clubgebouw van de Vereniging Landschapsbeheer Vleuten De Meern. Vóór dat gebouw ligt een villa die omheind is met een open hekwerk. Twee honden kwamen luid blaffend naar mij toe gestoven, ik stond gelukkig aan de veilige kant van het hekwerk. Het waren een stevige, middelgrote hond en een klein keffertje. Ik ben geen hondenkenner, dus later heb ik op internet gezocht, en gevonden dat de middelgrote hond een Rottweiler was. Hij werd beschreven als een goede waakhond, dat klopte dus wel.

Dat Rottweilers waakhonden zijn, blijkt uit bordjes die je kunt ophangen bij de deur

bron: Amazon.de

Mijn aandacht richtte ik helemaal op de Rottweiler; het keffertje dat misschien wel de meeste herrie maakte, liet ik links liggen. Ik keek de Rottweiler strak aan. Heel strak en dwingend. Zijn reputatie als waakhond maakte hij helemaal waar. Hij sprong opgewonden en blafte voortdurend. Na een tijdje merkte ik dat hij bij iedere blaf een half metertje naar achteren sprong. Ik bleef hem indringend aankijken. Het duurde niet lang of hij was al gauw zo'n vijf meter verder van mij verwijderd. Plotseling deed ik een stap naar voren en daarop holde hij hals over kop weg naar ergens achteraan in de tuin. Daar bleef hij staan blaffen. Wie was er nu de baas?

De hele ervaring leek mij een mooie demonstratie van een mengeling van aangeleerd en natuurlijk gedrag. Indringend oogcontact dwingt een hond ongetwijfeld op een natuurlijke manier tot ontzag, nederigheid en zelfs vlucht. De hond bleef wel waken, maar ook niet meer dan dat.

Toen ik een paar weken later terugging om een foto te maken, zag ik dat het hekwerk was beplant met Klimop. Je kon er nog wel goed door heen kijken, dus al snel kwam de Rottweiler hard

blaffend naar mij toegerend. Ik maakte een foto. Deze keer was zijn baasje thuis, want een man kwam, gealarmeerd door het geblaf, naar buiten. Hij vroeg mij tamelijk indringend wat ik deed. Ik zei natuurlijk dat ik foto's maakte van zijn hond. Waarom dan? Nou, het is zo'n goede waakhond. En bovendien, durfde ik nog te zeggen, kan ik hem op afstand bedwingen. De hondeneigenaar luisterde nauwelijks naar wat ik vertelde, en zei dat de hond herstellend was van een ziekte en dat hij zich niet mocht opwinden, want dat was slecht voor het dier. Om hem wat af te schermen van de buitenwereld was het hekwerk beplant met klimop. De man had dus liever niet dat ik foto's maakte, want daarvan raakte de hond overstuurd. En ik maar denken dat hij als waakhond werd ingezet. Nee, bij de omgang met dit huisdier is het aandeel 'natuur' te verwaarlozen. Dat ligt niet aan hem of haar. Dat is de keuze van zijn baasje.

Al kijkt hij je nog zo indringend aan, blijf strak terugkijken en hij loopt van je weg.

Foto: Frans Coolen

Maandelijks digitale nieuwsbrief afdeling Utrecht

Aan het begin van elke maand sturen we de nieuwsbrief met de activiteiten van de maand naar alle e-mailadressen die ons bekend zijn. Om u te herinneren aan activiteiten in de komende maand en soms ook met aanvullende informatie. Ontvangt u de nieuwsbrief nog niet? Geef uw e-mailadres door aan de ledenadministratie@utrecht.knnv.nl, dan sturen we de nieuwsbrief ook naar u!

U kunt natuurlijk ook hier kijken: www.knnv.nl/utrecht

Broedvogeltelling Westbroekse Zodden 2019

door Menko Vlaardingebroek

Van april tot juni 2019 heeft de vogelwerkgroep van de KNNV Utrecht broedvogels geteld in de Westbroekse Zodden Zuid (eigendom van Staatsbosbeheer). Dit gebeurde in het kader van het broedvogel-monitoring-project (BMP) van Sovon. De tellingen zijn uitgevoerd door Maarten Drost, Jan Fransen, Renee Lommen, Grietje Vlasma en Menko Vlaardingebroek. Incidenteel zijn Ton Goes en Leo Thijssen mee geweest.

Gebied en werkwijze

Het gebied waar geteld is bestaat uit petgaten, legakkers, laagveen en stukken moerasbos ten noorden van Westbroek. Omdat één van de landeigenaren dit jaar geen toestemming gaf zijn land te betreden, konden we het (noord)westelijk deel van het gebied helaas niet onderzoeken.

Westbroekse Zodden Zuid
bron: SOVON

We hebben zeven bezoeken aan het gebied gebracht, vijf keer rond zonsopgang (3 april, 17 april, 8 mei, 22 mei, 12 juni) en twee keer 's avonds (1 juni, 22 juni). We liepen een vaste route door het gebied en noteerden op een kaart de vogels die gedrag vertoonden dat op een territorium of op broeden duidde (zoals zingen of baltsen, transport van voedsel of nestmateriaal). Thuis heb ik deze waarnemingen geregistreerd en aan het eind van het seizoen is op grond van deze gegevens het aantal territoria berekend.

Zangvogels

Zangvogels zijn betrekkelijk eenvoudig te inventariseren: door de zingende vogels te tellen krijg je een goed beeld van het aantal territoria van een soort. Toch is het minder eenvoudig dan het lijkt. Rietzangers zijn er in het gebied zo veel dat je soms niet goed weet of je nog dezelfde vogel hoort of alweer een nieuwe. En de zang van de snor draagt erg ver, zodat je het risico loopt een vogel nog een keer te tellen, wanneer je hem een stuk verderop weer hoort. Dat neemt niet weg dat de getallen vermoedelijk wel een goed beeld geven.

Zingende Snor
foto: Pieter Hilgeman

De rietzanger is de meest algemene broedvogel (meer dan 40 territoria in het onderzochte gebied), op enige afstand gevolgd door fitis (18), tjiftjaf (niet geteld), kleine karekiet (18), zwartkop (14) en rietgors (20). Andere zangvogels waren er in (veel) kleinere aantallen: bosrietzanger (3), sprinkhaanzanger (7), snor (7), tuinfluiter (2), grasmus (4), blauwborst (4) en roodborsttapuit (1). Soorten die we verder nog gezien hebben zijn boerenzwaluw, raaf, boomkruiper, witte kwikstaart, graspieper, kneu en putter. Sommige daarvan zullen ook in het gebied gebroed hebben. De veldleeuweriken die we zo nu en dan gehoord hebben broedden waarschijnlijk op de nabijgelegen akkers of weilanden.

Eenden, Ganzen, Zwanen

We hebben niet naar nesten gezocht, maar bij sommige vogels, zoals knobbelzwanen, kun je ze moeilijk over het hoofd zien. Van de grauwe gans, knobbelzwaan en wilde eend hebben we pullen gezien of nesten met eieren gevonden. Krakeend en kuifeend hebben we ook regelmatig gezien, vaak in paren. Waarschijnlijk broedden ze ook in de Zodden, maar we hebben

Visdiefje
foto: Pieter Hilgeman

er geen bewijs van gevonden. Andere soorten eenden hebben we vooral vroeg in het seizoen gezien: slobbeend (17 april, paar), zomertaling (3 april, man) en wintertaling (3 april). Dat zullen wintergasten of doortrekkers geweest zijn.

Roofvogels

De vroege ochtend lijkt niet de beste tijd om roofvogels waar te nemen. We hebben er tijdens onze inventarisaties betrekkelijk weinig gezien: buizerd (regelmatig), smelleken, sperwer en bruine kiekendief (17 april). Buizerds zagen we regelmatig op dezelfde plek. Vermoedelijk ging het om een broedgeval. De havik, die ook in het gebied broedt, hebben we tijdens onze inventarisatierondes niet gezien.

Overige soorten

Ook fuut, roerdomp en koekoek hadden territoria in de Westbroekse Zodden. Op een ochtend hebben we drie koekoeken achter elkaar aan zien vliegen, waarschijnlijk één vrouwtje (herkenbaar aan de roep) en twee mannetjes. Grote bonte specht (meermaals gezien) broedt bijna zeker in de stukken (elzen)bos.

De volgende soorten hebben we regelmatig gezien, maar broeden vermoedelijk niet in het gebied: grote zilverreiger (er lijkt een slaapplek te zijn), lepelaar, ooievaar (broedt in het dorp Westbroek), purperreiger (foeragerend), Kievit en scholekster (broeden allebei op de nabijgelegen akkers of weilanden), tureluur, watersnip (wintergast of doortrekker), zwarte stern en visdief (beide foeragerend).

Terugblik

We hebben in 2014 en 2015 in hetzelfde gebied geteld. Vergelijken met eerdere tellingen ontbreekt er een aantal soorten in de telling van dit jaar, waaronder houtsnip, waterral, boomvalk en ransuil. Het is moeilijk te zeggen of die verschillen reëel zijn of op toeval berusten. De aantallen van de soorten die we gezien hebben liggen in dezelfde orde van grootte als bij eerdere tellingen (bv. roerdomp 2 in 2015, 1 in 2014 en 2019; blauwborst 8 in 2015, 4 in 2014 en 2019; snor 4 in 2014, 7 in 2015 en 2017).

De leden van de vogelwerkgroep hebben met veel plezier geteld. Ik denk dat we volgend jaar wel weer een telling zullen doen, al is nog niet zeker in welk gebied.

Koekoek

bron: <https://www.vogelbescherming.nl/ontdek-vogels/kennis-over-vogels/vogelgids/vogel/koekoek>

Vogelwerkgroep KNNV Utrecht zoekt deelnemers en coördinator

door Leo Thijssen

Graag maak ik de KNNV-leden van onze afdeling erop attent dat nieuwe belangstellenden bij onze activiteiten altijd welkom zijn. Een belangrijke activiteit hebben we eind van dit jaar afgesloten, n.l. broedvogeltelling Westbroekse Zodden. We hebben weer heel wat vogels kunnen zien en horen. Uitgebreid verslag daarvan is elders in deze Convo te lezen. Het is iedere keer weer bijzonder zo'n indrukwekkende lijst waarnemingen, zowel in soorten als aantallen, nooit om aan te wennen, altijd weer verrassend: meer dan 40 rietzangers, 7 sprinkhaanzangers en een dito aantal snorren, blauwborsten, roerdomp, het houdt niet op. Een verrassing voor mij was b.v. een waarneming van 3 koekoeken, baltsend, waarbij het vrouwtje in vlucht een trillend/rollend geluid maakte, voor mij totaal nieuw. Wie geïnspireerd is geraakt en dus dit soort verrassingen ook wil meemaken, meld je aan via vogelwerkgroep@utrecht.knnv.nl.

Tevens zijn we op zoek naar een nieuwe coördinator voor de vogelwerkgroep. Leo Thijssen heeft deze taak nu bijna 10 jaar vervuld, en wil nu vrijheid om zijn aandacht te kunnen verleggen. Ik blijf overigens lid en deelnemer aan de activiteiten. Voor geïnteresseerden hier een overzicht wat coördinator inhoudt aan taken en tijdsbeslag:

- contactpersoon tussen vogelwerkgroep en geïnteresseerde KNNV-leden afd. Utrecht; gaat in de praktijk via je naam en mailadres in de Convo.
- zorgen dat er een vorm van verslag is (van met name inventarisatie-activiteiten), kan ook via de Convo; wordt op jaarlijkse ledenvergadering eventueel op teruggekomen.
- indien nodig financiën aanvragen bij penningmeester KNNV (in het begin lieten we nog wel eens terreinkaarten drukken, veld-schrijfmappen etc.)
- indien nodig contact met Sovon en o.a. SBB
- discussie op gang houden over wanneer/waar vogels inventariseren, en een rol spelen in de organisatie hiervan
- vogelexcursies stimuleren; gaat in de praktijk vaak via de natuurhistorisch secretaris. Ook vinden er allerlei persoonlijke initiatieven plaats op dit gebied (heb dit zelf ook een paar keer gedaan).
- telescoop uitlenen (instructie en bijhouden mapje van over aan wie en frequentie etc.)

Als het er zo staat lijkt het een hele lijst, in de praktijk vraagt het slechts af en toe tijd (ook maanden niet); je kunt er van maken wat je zelf wilt, en alles gebeurt in een vorm van gelijkwaardigheid, ieder van de actieve vogelwerkgroepleden zet zich in ten behoeve van voortgang vogelactiviteiten KNNV Utrecht.

Utrecht Rubriek

van, door en voor KNNV-ers uit de regio

deze keer door: Ria Glas

Mijn favoriete stukje Utrecht: dat is natuurlijk Leidsche Rijn.

Daarmee bedoel ik alles ten westen van het Amsterdam-Rijnkanaal. Ik heb jarenlang in De Meern gewoond en had een natuurvriendelijke tuin. Veel vogels (elke winter ging er een emmer vetbollen doorheen, of twee), veel vlinders en hommels, af en toe overwinterde er een egel in de tuin. In 2013 ben ik naar Terwijde verhuisd, naar een deel van de wijk met veel groen dat als “ecologische zone” in het bestemmingsplan staat.

Mijn verwachtingen voor de tuin waren dan ook hooggespannen. Helaas viel dat flink tegen: rietkragen worden elk najaar nagenoeg volledig weggemaaid, struiken worden eens in de X jaar “gesnoeid” op 20 cm hoogte, gras wordt elke 2 weken gemaaid -> niks bloemen. De lichtmasten stralen wijf en zijf én naar boven uit.

Aan de andere kant zijn er enorme potenties: er is een groot oppervlak aan groen in de wijk. Het water in de sloten is schoon: geen kroos, maar ondergedoken waterplanten. Vis, kikkers, padden en libellen. Het Máximapark en Wielrevelt/Haarzuilens worden ecologisch

goed beheerd, er zijn bronpopulaties van allerhande dier- en plantensoorten vlakbij. In Haarzuilens heeft een Raaf dit jaar drie jongen grootgebracht en de Bever pendelt o.a. tussen Haarzuilens en de rioolwaterzuivering in Terwijde. Het meertje op Lage Weide is echt heel leuk en langs de Isotopenweg is een prachtige bloeiende berm. Er is zowel “alles” als “niks”, dat maakt het wel boeiend.

Aanleggen van de Ijvogelwanden

foto: Ria Glas

Bevervraat bij de rioolwaterzuivering

foto: Ria Glas

Inmiddels worden de grasveldjes minder frequent gemaaid en zijn er veel meer bloemen. Nu nog jaarlijks 1/3 deel van het riet laten staan voor de Kleine Karekiet. En de Blauwborst, die broedt hier ook.

Na mijn verhuizing ben ik weer lid geworden van het Natuur- en milieuplatform Leidsche Rijn. We hebben een burgerinitiatief gelanceerd tegen lichtvervuiling, in juli 2017 heeft de gemeenteraad unaniem twee moties hierover aangenomen. Sindsdien is er ambtelijk veel aandacht voor het voorkómen van lichtvervuiling. Langs het Amsterdam-Rijnkanaal zouden overal een soort “verticale TL-balken” komen, die je kilometers weg al zou kunnen zien. Ze komen er nu níet, er komen lampen die de weg en het fietspad verlichten, maar niet uitstralen naar groen, water of de lucht. De armaturen die in Leidsche Rijn naar boven uitstralen zijn technisch niet goed (gaan gauw stuk). Ze worden nu vervangen door prima lampen. De uilen en vleermuizen kunnen komen! De gemeente let nu ook op lichtvervuiling in de rest van de stad. Er komen bijvoorbeeld geen grondspots meer die bomen aanlichten.

Met het platform en een aantal vrijwilligers hebben we vorig jaar drie Ijvogelwanden aangelegd. Voor volgende jaren hebben we ook een aantal ideeën. Op veel plekken laten mensen hun honden loslopen, ook waar het niet mag. Maar de losloopveldjes en hondenzwemplekken zijn dodelijk saai. We willen leukere hondenveldjes, zodat honden minder loslopen op plekken waar het niet mag.

Veel inwoners planten nectarplanten voor vlinders, maar er zijn weinig waardplanten voor rupsen in de wijk. Wat er is, wordt te vaak gemaaid zodat de rupsen geen kans hebben volgroeid te raken. Er zitten dan ook geen vlinders in de Vlinderhof. We willen in de wijk rupsenplanten (distels, brandnetels, vuilboom, wegedoorn, pinksterbloem) die in de goede tijd van het jaar dan niet gemaaid mogen worden.

Een derde idee is een alternatieve hardlooproutef voor het Lint markeren. Het Lint wordt niet verlicht en met het vervangen van de armaturen zal het er nog donkerder worden. Er moet dan natuurlijk wel een leuk, goed verlicht, makkelijk te vinden alternatief zijn.

*Sloot in Leidsche Rijn (met nog maar minimale hoeveelheid Riet)
foto: Ria Glas*

We houden ons van harte aanbevolen voor ideeën om de wijk ecologisch interessanter te maken, met maatregelen die we met vrijwilligers en het initiatievenfonds uit kunnen voeren.

De website van het natuur- en milieuplatform Leidsche Rijn is www.natuurlr.nl. Voor bewoners die hun tegels er uit willen doen, hebben we een aantal tuintips op de site, hoe je met weinig werk een tuin maakt waar je plezier aan beleeft.

Vlinder cursus

20 en 22 juni 2019

door Nel van Meijeren

In samenwerking met de Vlinderstichting heeft de KNNV een minicursus 'dagvlinders herkennen' samengesteld. De stichting deed een oproep aan alle afdelingen: zijn er mensen die deze cursus willen geven.....

Wij, Jeanne Huijssoon, Nine Ebben en Nel van Meijeren waren meteen enthousiast: wij wilden dat wel doen. We kregen een handleiding en prachtige PowerPointpresentatie van vlinders en vlindervriendelijke tuinen toegestuurd. Jeanne verzorgde de administratie van de aanmeldingen, Nine gaf de vlinder cursus en Nel vertelde over vlindervriendelijke tuinen. De afbeeldingen waren duidelijk en boden inzicht. De cursisten konden hun kennis meteen testen tijdens de ronde: 'vlinders en hun dubbelgangers'.

Op de cursusavond waren 15 mensen aanwezig. Diezelfde avond hebben we afgesproken dat de excursie zaterdag de 22e zou plaatsvinden. De weersvoorspellingen leken goed. We gingen naar landgoed Oostbroek: vanwege de prachtige insectenvriendelijke tuin.

Die zaterdag was het half bewolkt bij 19 graden. Het ging net goed bij elk streepje zon. We zagen: Groot en Klein koolwitje, Klein geaderd witje, Citroenvlinder, Distelvlinder, Atalanta, Bruin zandoogje en Gehakkelde aurelia. Het enthousiasme bij de deelnemers was groot. En één van de deelnemers vertelde dat zij betrokken was bij de inrichting van het Oosterspoorbaanpark. Zij wilde ons dat graag laten zien.

Op 6 juli gingen wij daar met een aantal cursisten en we zagen gevarieerde bloemenranden waar veel hommels en bijen op zaten. Vlinders: Koolwitjes en een Boomblauwtje.

Landelijk gezien is het zeer matig gesteld met de vlinders. We hebben dan ook geen grote hoeveelheden gezien. Maar meer dan voldoende om een aantal vlinders goed te leren onderscheiden.

*Gehakkelde aurelia
foto: Jeanne Huijssoon*

Boekenbestelservice KNNV

Raadpleeg de website van de KNNV-uitgeverij (knnvuitgeverij.nl) of de advertenties van de KNNV-uitgeverij in Natura om te bepalen wat je wilt bestellen. Informeer naar de prijs bij de afdeling Utrecht (het gaat om aanzienlijke kortingen). Stuur een email met de volledige bestelinformatie naar penningmeester@utrecht.knnv.nl

U ontvangt een factuur en zodra deze betaald is, worden de boeken besteld. De boeken kunnen worden afgehaald bij de penningmeester (woonachtig in Tuindorp, Utrecht).

Witte vlekken inkleuren

door Renee Lommen

Op vrijdag 19 juli heb ik een afspraak met Floris Brekelmans om mee te lopen bij een 'witte vlekken-excursie'. Sinds het voorjaar van 2019 vinden deze regelmatig plaats in het kader van de natuurwaardenkaart in Utrecht. Op de site van Utrecht Natuurlijk lees ik: 'De Natuurwaardenkaart van de gemeente Utrecht geeft aan waar beschermde planten en dieren zijn. De kaart is echter niet compleet en heeft witte gebieden. Dit zijn gebieden waar van een of meerdere soortgroepen relatief weinig bekend is. Kennis over aanwezige soorten en natuurwaarden zijn belangrijk en kunnen gebruikt worden voor beheer, inrichting en bescherming, bijvoorbeeld bij ruimtelijke ontwikkeling. In 2019 onderzoeken we enkele witte gebieden daarom op de aanwezige flora en fauna.'

Het is mooi weer; op het kruispunt Locomotiefstraat-Koploperweg hebben we afgesproken; De Cartesiusdriehoek. Ik ben aan de late kant, wat verdwaald en daar zie ik Floris, die langs een hek uitgebreid vegetatie staat te bekijken.

Floris Brekelmans in het veld

foto: Renee Lommen

Wouw en Wilde reseda

bron: ecotex.nl en freenatureimages.eu

"Heel bijzonder, dat ik deze 2 soorten hier zo vlak bij elkaar zie. Een grote Wouw en aan de andere kant van het hek groeit Wilde reseda. Wouw is in Utrecht vrij zeldzaam. Leuk dat ik hem hier zie. Dat is ook de waarde van zo'n witte vlekken-excursie, dan krijg je veel beter een vollediger beeld wat er zoal in een bepaald gebied groeit. Vooral gebieden die een tijdje aan hun lot zijn overgelaten kunnen voor leuke verrassingen zorgen". Op de Reseda ziet Floris vervolgens een piepklein Resedamaskerbijtje; een snel bewegend mannetje op zoek naar een vrouwtje, aldus Floris.

En dit is het begin van onze wandeling. We lopen langs een oude autowasplaats, langs de hekken van het NS-terrein. Soms is er gemaaid langs de kant, soms droge hooilandjes. Floris gewapend met zijn telefoon, om gelijk de waarnemingen op naam in te voeren met de juiste locatiegegevens, gewapend met zijn fotocamera, om thuis nog beter te kunnen determineren, c.q. anderen hun mening te vragen op waarneming.nl. Ik schrijf af en toe wat op van de planten en dieren die we waarnemen. Soms heel veel dezelfde planten: Boerenwormkruid, Vlasbek, Wilde peen, Bijvoet. Soms ineens op een plekje een heel bijzondere soort: zoals de Kleine leeuwenbek, de Ruige fijnstraal en zelfs een paar pollen Buntgras.

Floris werkt sinds 2018 als ecooloog bij de gemeente Utrecht. Daarvoor werkte hij bij een ecologisch adviesbureau en deed hij regelmatig onderzoek in opdracht van de gemeente Utrecht. Bijvoorbeeld een inventarisatie van de poelen in de stad en vleermuizen op de landgoederen. Hij is dus geen onbekende in de stad. Maar het werk is wel anders.

Vroeger was Floris bij een opdracht veel meer tijd kwijt met inventariseren en met rapporten schrijven; nu in dienst bij de gemeente gaat er meer tijd naar overleg met diverse partners en het toepassen van kennis in projecten. Hij heeft een aantal grotere projecten, zoals de aanpassing van de A27, een project van Rijkswaterstaat (van Utrecht hoeft de weg niet, maar als hij dan toch komt, hoe kan hij het meest gunstig worden aangelegd) de Noordring Utrecht, het Energielandschap Rijnenburg. Aan het adviseren bij dergelijke projecten besteedt hij veel tijd. Hij werkt samen met twee andere stadsecologen, waarvan velen van ons Gitty Korzuise kennen.

Hij vindt het boeiend. Enerzijds ben je een beetje een waakhond, anderzijds zoek je ook kansen en probeer je die te verzilveren. Het beleid wordt in toenemende mate integraal d.w.z. rekening houdend met diverse aspecten; mobiliteit, veiligheid, natuurwaarden etc. En je probeert nieuwe vormen in te passen, nieuwe vormen van groen op gevels en daken.

Floris ziet dat het opwarmen van het klimaat ook kansen geeft: de Hottentottenvilla, die we net zagen vliegen, is een zuidelijk vliegsoort, die nu hier wel kan leven.

De Gemeente Utrecht moet meer woningen bouwen. Dat kan door inbreiding of uitbreiding. Inbreiding is het bouwen binnen bestaande bebouwing. Uitbreiding is bouwen buiten de grenzen van bestaande bebouwing.

Utrecht kiest ervoor om vooral via inbreiding de op termijn 400.000 mensen te huisvesten, aldus Floris. De Cartesiusdriehoek, de witte vlek die we nu bezoeken, is zo'n inbreidingsplek die op termijn ook voor woningbouw zal worden gebruikt. De vraag daarbij is: Hoe kan je dat het beste doen, wat leeft er allemaal, waar moet je rekening mee houden?

Opvallend is de stilte, en dat er bijna niemand langs komt. In zekere zin is het een uithoek in het "centrum". Er zijn wat gebouwen, veel wanden met bramenstruiken met al rijpe bramen (dat er zoveel bramen zijn, is volgens Floris geen goed teken). We zien veel braakliggend terrein, al dan niet met tegels erop, waar insecten en planten zich bevinden. We horen een zingende Ratelaar, en zien een grote Groene sabelsprinkhaan, een Pyjamawants op Wilde peen, Wormkruidbij, Blinde bij (steekt niet, is zweefvlieg), Bruin blauwtje, Icarusblauwtje.

Pyjamawants

foto: Renee Lommen

En Bitterkruid, Kompassla, Bleekgele droogbloem, Tuinbingelkruid, Pastinaak maar ook Heelblaadjes, Muskuskaasjeskruid en Brede wespenorchis. Langs het hek bij het spoorwegterrein ziet Floris een paars bloemetje. Hij kan het niet meteen thuisbrengen. Lathyruswikke? Als ik weer thuisgekomen ben, mailt hij mij dat het Ruige lathyrus was.

Na ruim een uur lopen naderen we spoorlijn richting Amersfoort; maar eerst lopen we langs een paadje dat je hier absoluut niet zou verwachten. Zo landelijk, zo rustig en natuurlijk ligt het hier. Daar in de buurt horen we een Zwartkop en een Spotvogel zingen.

Op de ruim 2 uur durende excursie heb ik zo'n kleine 30 waarnemingen genoteerd, Floris heeft 80-100 waarnemingen inge-

Paadje in Cartesiusdriehoek

foto: Renee Lommen

voerd op [waaneming.nl](https://gemu.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=f56fad672df640e0bba6ba837124016a) (<https://gemu.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=f56fad672df640e0bba6ba837124016a>).

Naschrift: bij het uittypen van dit stuk valt mijn oog op 2 berichten in het stadsblad, die mogelijk met de toekomstige inrichting van dit gebied te maken hebben:

* Stadsblad 10 juli: intentieovereenkomst getekend tussen Gemeente, NS, ProRail en Rijksvastgoedbedrijf om de mogelijkheden te verkennen om te bouwen boven het spoor en langs het spoorwegemplacement.

* Stadsblad 17 juli; bouw fietstunnel tussen Locomotiefstraat en 2e Daalsedijk wordt voorbereid. De tunnel vormt een belangrijk onderdeel van de fietsroute tussen de wijken Cartesiusdriehoek en Wisselspoor waar de komende jaren duizenden woningen worden gebouwd. De tunnelbouw begint in 2020 en moet eind 2021 klaar zijn.

Cartesiusdriehoek, huidige situatie en plannen

bron: Google Maps en Cartesiusdriehoek.nl

U-pas zaken

U-pashouders kunnen hun contributie bekostigen uit hun budget. U-pashouders die lid willen worden kunnen zich wenden tot de penningmeester: penningmeester@utrecht.knnv.nl

Om in aanmerking te komen voor een U-pas gelden voorwaarden t.a.v. het inkomen die vermeld staan in www.u-pas.nl. U kunt ook bellen met 088-2030630.

Activiteiten afgelopen periode

door Renee Lommen

Renkums Beekdal

Het Renkums beekdal is een belangrijke schakel in de ecologische verbinding tussen de Veluwe en Nederrijn. In het landschap is nog de erfenis zichtbaar van de voorlaatste ijstijd, toen smeltwater van het landijs het dal uitschoorde.

Excursie Renkumse beekdal

foto: Renee Lommen

Nu domineren meerdere beken het gebied, omzoomd door een relatief steile oostwand en een meer glooiende westrand. Begin deze eeuw blokkeerde een industrieterrein deze verbinding. Maar liefst 19 bedrijven werden vanaf 2006 verplaatst en het gebied werd ingericht als natuurgebied. Edelherten en dassen, maar ook insecten en reptielen kunnen nu van de droge zandgronden naar de voedselrijke uiterwaarden trekken.

'Rustig plasje'

foto: Renee Lommen

Staatsbosbeheer beheert het gebied. Jaarlijks maaien ze de graslanden en wordt er verschaald. Het gebied is ook vernat, waardoor er bijzondere moerasplanten voorkomen. Raaf, ijsvo-

Nesten van Huiszwaluw

foto: Renee Lommen

gel en ringslang voelen zich thuis. Het waterschap onderhoudt samen met vrijwilligers de beken en de sprengen. Er is een informatieschuur in dit beekdal. Eric Mincke, lid van KNNV-afdeling Wageningen, leidde ons met zijn tieners rond in het gebied. Onze meest bijzondere waarnemingen waren een oude gevel met veel nieuwe huiszwaluwnesten, talloze jonge ringslangen (wel 10 zo bij elkaar in een rustig plasje) en last but not least, een Koninginnenpage.....

Nine noteerde onze overige waarnemingen: Boomblauwtje, Bruin zandoogje, Klein geaderd witje, Groot koolwitje. Grasmus, Boompieper, Buizerd, Zwartkop, Holenduif, Zanglijster, Merel, en vermoedelijk een Middelste bonte specht, Spoelvoetcollybia, Berkenzwam, Echte Tonderzwam, Platte tonderzwam, Rietorchis, Stijve ogentroost, Plumzegge, Vlokreeftjes, Stekelbaarsjes, Groene kikker.

Koninginnenpage

foto: Renee Lommen

Activiteiten komende periode

door Renee Lommen

Week van de Veldbiologie

Tussen 5 en 14 oktober 2019 organiseren de KNNV -de landelijke Vereniging voor Veldbiologie- met alle KNNV-afdelingen samen de “Week van de Veldbiologie”. Dit is een landelijk evenement, bedoeld om zoveel mogelijk mensen te laten kennismaken met de KNNV. Op diverse plaatsen in het land kunnen dus ook niet-leden meedoen met een excursie, een lezing, een wandeling, inventarisatie of mini-cursus. Want Veldbiologie is samen naar buiten, de natuur ontdekken, beleven en beschermen.

Week van de Veldbiologie

foto: Paul Damoiseaux

Paddenstoelenexcursie op Landgoed De Paltz, 5 oktober

Willibrord en Willy Dorresteyn kijken al heel lang paddenstoelen en weten er veel van. Ze zijn lid van de mycologische vereniging en ook van KNNV-Utrecht.

In Nederland zijn er zo'n 4500 soorten paddenstoelen. Wij zijn benieuwd wat we zoal tegenkomen in het bos: mooie, bijzondere, of juist de rood met witte stippenpaddenstoel? Paddenstoelen vervullen een belangrijke rol in de natuurlijke kringloop: zij breken organisch materiaal af en zetten het om in humus hetgeen nieuwe plantengroei mogelijk maakt. Zonder schimmels en paddenstoelen zouden bossen verstikken onder hun eigen afval.

Paddenstoel

foto: Renee Lommen

We wandelen op het landgoed De Paltz en kijken wat we tegenkomen. Willibrord en Willy hebben ook wat paddenstoelen op eerdere excursies verzameld. Deze zullen we –met de nodige uitleg- met zijn allen gaan bekijken.

Landgoed De Paltz is een prachtig landgoed dat in 1876 werd

ontworpen door de landschapsarchitecten Copijn en Springer. Het terrein van circa 80 hectare bestaat uit beukenlanen, zichtassen, waterpartijen, een statige villa, een koetshuis en een herderswoning. Midden op het landgoed bevindt zich een doolhof met een kluizenaarsgrot. Het landgoed is sinds 9 mei 2014 opengesteld voor publiek. Meer info: <https://www.utrechtslandschap.nl/natuurgebieden/landgoed-de-paltz/ontdek> Wanneer: zaterdag 5 oktober 13.00 uur

Parkeren op de parkeerplaats bij de ingang van de Vliegbasis aan de Verlengde Paltzerweg, Soest

Opgeven voor 2 oktober bij activiteiten@utrecht.knnv.nl

Uilenexcursie in Bunschoten, 26 oktober

In de Natura van maart 2019 stond een mooi artikel van 2 pagina's over de Uilen van Bunschoten, geïllustreerd met diverse foto's van uilen, zoals kerkuil, ransuil. We benaderden Wim Smeets, de auteur (coördinator van IVN Natuurwerkgroep en KNNV-lid) met de vraag of er een excursie voor ons mogelijk was. Voor de kerkuilen was dit lastig; het zijn nachtdieren die in boerenschuren actief zijn. De ransuilen hebben in Bunschoten diverse roestplekken, en het was goed mogelijk deze diverse roestplekken van ransuilen te bekijken, waarbij Wim ook het nodige vertelt.

Ransuil

foto: Wim Smeets

En als je zijn artikel in de Natura leest, zie je dat hij veel interessante details kent en veel weet over de broedpogingen. Steenuilen zijn alleen te zien bij het inventariseren (bij het vallen van het donker) eind februari begin maart. In 2018 waren er 13 nestkasten bewoond in Bunschoten en omgeving. Wim lokt ze dan met geluid. De steenuilen zijn vaak alleen maar te horen als ze hierop antwoorden. Dit jaar is er een steenuil die eind van de dag te zien is, zittend bovenop een stal, aldus Wim. Aan het eind van de excursie kunnen we even kijken of deze steenuil op zijn vaste plek bivakkeert. Maar zeker is dat niet. Weer een andere mogelijkheid, aldus Wim, is om bij de VEBOWand Bunschoten gaan kijken, een oeverwaluilenwand van 140 meter lengte waar dit jaar 336 paartjes aan hebben gebroed. De grootste wand van Utrecht, die Wim samen met een aantal anderen gebouwd heeft en die door hen wordt onderhouden. Kortom het belooft een boeiende een veelzijdige excursie te worden.

Opgeven voor 20 oktober bij activiteiten@utrecht.knnv.nl. De excursie start om 13.30 uur.

De vogeltrek

Elk najaar wordt op de Jacobssteeg 's ochtends vroeg naar de lucht gekeken of en welke vogels er al op weg zijn naar hun zuidelijke overwinteringsplek. Op 4 augustus schreef coördinator Anton Schortinghuis: “Wellicht dat er onder jullie zijn die

zich al afvroegen of er nog geteld gaat worden dit najaar. Wie wel eens een blik werpt op de site van trektellen.nl kan zien dat er al weer volop getrokken wordt. Voor veel vogels zit het broedseizoen erop. Kokmeeuwen, gierzwaluwen, kruisbekken kwamen vaak in beeld. Ook zijn er al weer de nodige telposten in "bedrijf" gekomen. Zelf heb ik begin juli nog een keer geteld. Vanochtend heb ik een uurtje op de telpost gezeten. Een heerlijke plek om de dag te openen. Weinig luchtverkeer nog, maar toch 16 gierzwaluwen en ook twee witgatten ter plaatse. Ik citeer gedeeltes uit het eindverslag 'De najaarstrek boven trektelst De Jacobssteeg in 2018' gemaakt door Anton Schorringhuis.

Trektellen

Home Opmerkelijk Analyse Foto's & Documenten Kaart Contact

September 2019 4 7 9 11 14

Jacobssteeg, De Bilt
Zaterdag 14 September 2019

Telperiodes: 08:45 - 10:50
Type telling: alle soorten
Weer: wind nOZ, bewolking 1/8
Tellers: Lucie Nieuwenhuis, Ferry de Looze, Anton Schorringhuis, Eckhart Heunis, Benjamin Struvelink, Claus Petersen, Marten Petersen, Truus Wiggemans, Ricardo, Simone

	Z	N		Z	N		Z	N
Grauwe Gans	96	-	Kauw	8	-	Grote Gele Kwikstaart	1	-
Nijlgans	3	-	Pruisemees *	38	-	Witte Kwikstaart	4	2
Casarca *	2	-	Koolmees	10	-	Graspieper	2	+
Grote Zilverreiger *	7	-	Boerenzwaluw	95	-	Boompieper	3	-
Aalscholver	30	3	Huiszwaluw	21	-	Vink	3	-
Witrenschip	1	-	Spreeuw	129	-	Sijs	4	-
Kleine Manstreeuw	1	1	Zonglijster	1	2	Riegors	1	-
Holenduif	5	1	Grote Kwikstaart	8	-			

Telplaatse: Spreeuw 1, Hovik 1*, Kievit 50, Doozel 1, Groene Specht 1, Slechtvalk 1*, Witgesterde Blauwborst 1*, Pooze 2, Roodstapelt 2, Tapuit 1

Totaal: 460 exemplaren, 23 (+10) soorten, 4:05 uren

Opmerking: Slechte lucht, nauwelijke zichtbare trek

Trekvogeltelling Jacobssteeg, De Bilt
bron: Trektellen.nl

“Dit seizoen hebben we meer teluren dan ooit tevoren gedraaid. Er is tussen 7 juli en 21 november 43 keer geteld met in totaal 116 teluren. Dat lijkt veel maar is toch relatief want we eindigden daarmee op de 147e plaats van telposten in Nederland (van de 346 actieve telposten in 2018). Mede daardoor zijn er meer trekvogels geteld dan voorgaande jaren. Maar het weer werkte ook mee. Echte regendagen waren schaars. De resultaten zijn door 26 tellers verzameld. De verhuizing van de telpost in 2013 van de Uithof naar de Jacobssteeg heeft de telpost geen kwaad gedaan. Gegevens over de telpost Jacobssteeg:

2015: teluren 88, soorten 90, aantal vogels 34846
2016: teluren 55, soorten 95, aantal vogels 38771
2017: teluren 103, soorten 89, aantal vogels 31010
2018: teluren 116, soorten 88, aantal vogels 55017

Het aantal waargenomen trekvogels steeg dus spectaculair. De aantallen Spreeuw en Houtduif verdubbelden ten opzichte van vorig jaar. De strengere beoordeling van 'plaatselijk verkeer' had gevolgen voor Kauw, Kokmeeuw, Grauwe gans en Spreeuw. Lokale verplaatsingen waaronder slaaptrek van Kauwen, Meeuwen, Spreeuwen en Halsbandparkieten (alle west-> oost vliegend) werden niet geteld. Ten aanzien van de Houtduif blijft de discussie actueel. Het is aannemelijk dat een deel van de langsvliegende duiven afkomstig zijn van gemeenschappelijke slaappleatsen. In de loop van het najaar nam het aantal fors toe. De top 10 van 2018 van telpost Jacobssteeg: 1. Spreeuw, 115052. 2. Houtduif, 11470. 3. Vink, 8201. 4. Grauwe gans, 4848. 5. Aalscholver, 2498. 6. Kramsvogel, 2498. 7. Koperwiek, 1925. 8.

Graspieper, 1534. 9. Veldleeuwrik, 1282. 10. Kolgans, 1137. Net buiten de top-10 vallen de Zanglijster (1059), de Boerenzwaluw (1040), de Sijs (998), de Holenduif (572) en Gans spec. (564).

Spreeuw
bron: Vogelbescherming.nl

Euro Birdwatch 2019, jaarlijkse vogeltrek telling, 5 oktober
BirdLife International organiseert het jaarlijks terugkerende evenement Euro Birdwatch. De organisatie in ons land is in handen van Vogelbescherming Nederland. Het doel van dit evenement is om in heel Europa aandacht te schenken aan trekvogels en hun leefgebieden. Het is wel vroeg: van een half uur voor zonsopgang (7.44 uur) tot 10 kwartier daarna, dat is dus twee en een half uur. Soms blijven de tellers nog wat langer zitten. De meeste tellers hebben een eigen verrekijker en een klapstoeltje bij zich. Bij extreem slecht weer gaat het niet door. Zeker in 30 landen in Europa worden (trek)vogels geteld. In Nederland doen hier zeker 100 locaties actief aan mee. Ook de trektellocatie Jacobssteeg is weer paraat (aan de andere kant van de snelweg op de hoogte van de Biltsche Hoek). Kom kijken en zie wat er vliegt!

Zaterdag 5 oktober 2019 van 7:15 tot 12:00 uur (je hoeft je niet op te geven!)

Vogeltrek
bron: vogelbescherming.nl

Digitale landelijke nieuwsbrief van de KNNV

Al ruim 5000 leden van de KNNV ontvangen elke maand de landelijke KNNV nieuwsbrief. Hierin vindt u nieuws van de KNNV, projecten, excursies, lezingen en boeken. Iedereen kan zich voor deze gratis nieuwsbrief aanmelden, ook niet-leden van de KNNV. Aanmelden kan via www.knnv.nl/digitale-nieuwsbrief en daar kunt u ook de laatste nieuwsbrief vinden.

Indien onbestelbaar retour: Muntkade 4, 3531 AK Utrecht

Zoek je nummer

(en help de penningmeester)

door Maarten Drost

Jouw lidnummer staat boven je adres (linksboven op deze bladzijde).

Als je nummer niet in de tabel staat: Mooi!

Als je nummer er wel staat: stuur dan een email naar penningmeester@utrecht.knnv.nl. Dan kan ik je voortaan per mail bereiken, ook voor een betalingsverzoek in het begin van het jaar. Dat scheelt mij tijd en de vereniging geld (postzegels!).

	Lidnummer	
1416	2263	2265
2281	2286	2288
2302	2309	2823
3247	3812	4059
4302	4361	4408
4939	5094	5380
5877	6060	6612
7303	7360	7569
7765	8671	10074
10782	11230	11832
22452	23918	24902
25716	28053	

Rups van de Grote beer krijgt bezoek!

foto: Wil Dorresteijn

Activiteiten in Vogelvlucht

Hele kwartaal	Foto van de maand (www.knnv.nl/afdeling-utrecht/foto-van-de-maand)
5-14 okt	Week van de Veldbiologie
5 okt	Euro Birdwatch
5 okt	Paddenstoelexcursie De Paltz
26 okt	Uilenexcursie Bunschoten

Avondlicht rond Lemelerberg

foto: Cockie Streng

De Convo is de periodiek van de afdeling Utrecht van de KNNV en verschijnt vier keer per jaar. Een abonnement op de Convo kost € 11 per jaar en kan ieder moment ingaan. De opzegtermijn is drie maanden. Leden van de afdeling Utrecht ontvangen de Convo gratis.

Sluitingsdatum kopij voor de volgende Convo: 25 november 2019. Kopij aanleveren via redactie@utrecht.knnv.nl
Contributie/lidmaatschap 2019: Gewoon lid: € 29,00; huisgenootlid: € 11,50; jeugdlid*: € 17,75; Convalid: €11, te voldoen op rekening NL96INGB0000512683 t.n.v. Kon. Ned. Natuurhistorische Ver. Afd. Utrecht. Wie na 1 september lid wordt betaalt € 7,00 tot het einde van het kalenderjaar. U--pashouders kunnen hun contributie geheel of gedeeltelijk voldoen uit hun budget. Opzegging van het lidmaatschap vóór 1 november. Leden van de KNNV zijn bij activiteiten van de KNNV verzekerd tegen persoonlijke aansprakelijkheid.

Wil je de verenigingstelescoop voor maximaal 3 weken lenen, neem dan contact op met beheerder Leo Thijssen:

ljm.thijssen@casema.nl

*Het jeugdlidmaatschap geldt tot en met het kalenderjaar waarin men 25 wordt.